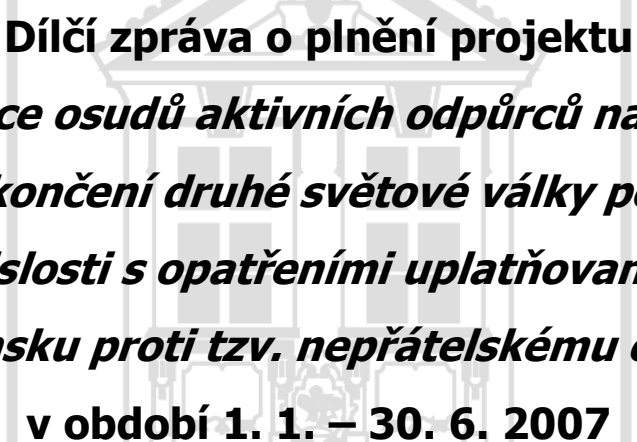

**Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky,
veřejná výzkumná instituce**

Dílčí zpráva o plnění projektu
***Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří
byli po skončení druhé světové války postiženi v
souvislosti s opatřeními uplatňovanými v
Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu
v období 1. 1. – 30. 6. 2007***

Ú S D

Za koordinační tým vypracoval:

Doc. PhDr. Jiří Kocian, CSc.

V Praze dne 13.6.2007

Obsah:

I. Složení řešitelského týmu	3
II. Postup prací při řešení projektu.....	5
a) Vyhledávací fáze	5
b) Badatelská fáze	7
☐ Semináře	7
☐ Archivní výzkum zahraniční	7
☐ Archivní výzkum domácí	8
c) Prezentační fáze.....	9
☐ Putovní výstava	10
☐ Informační výstava o projektu	10
☐ Konference.....	11
☐ Publikace.....	12
☐ Ohlasy v regionálním tisku	13
☐ Filmový projekt.....	14
III. Čerpání finanční podpory v období 1. 1. – 30. 6. 2007	15
1) Tabulka čerpání rozpočtu ÚSD AV ČR, v.v.i., ke dni 30.6.2007	16
2) Tabulka čerpání rozpočtu MMÚL ke dni 30.6.2007	17
3) Tabulka čerpání rozpočtu NA ke dni 30.6.2007	18
IV. Zpráva Muzea města Ústí nad Labem o plnění úkolů projektu v 1. pololetí roku 2007	19
1) Personální a technické zabezpečení projektu	19
2) Řešení projektu	20
3) Ohlasy v regionálním tisku	22
V. Zprávy ze služebních cest zaměstnanců Národního archivu	24
1) Zpráva z první služební cesty do SRN realizovaná účastníky projektu z Národního archivu v prvním pololetí roku 2007	24
2) Zpráva z druhé služební cesty do SRN realizovaná účastníky projektu z Národního archivu v prvním pololetí roku 2007	27

IX. Oral history	33
1) Realizace rozhovorů	33
VII. Příprava putovní výstavy	36
1) Zápis ze schůze představitelů NA a MMÚL k putovní výstavě uskutečněné dne 2.5.2007	36
2) Zápis ze schůze představitelů NA a MMÚL k putovní výstavě uskutečněné dne 29.5.2007	37
VIII. Zápisy z pracovních schůzek	39
1) Zápis z pracovní schůzky badatelů a spolupracovníků projektu <i>Dokumentace osudů aktivních odpůrců...</i> ze dne 8.2.2007 (badatelská fáze projektu).....	39
2) Zápis z pracovní schůzky badatelů a spolupracovníků projektu <i>Dokumentace osudů aktivních odpůrců...</i> ze dne 2.5.2007 (badatelská fáze projektu).....	41
3) Zápis z pracovní schůzky zástupců řešitele projektu a zástupců DK s filmovými tvůrci k projektu <i>Dokumentace osudů aktivních odpůrců...</i> 25.6.2007	44
IX. Konference v Hartmanicích.....	46
X. Přednášky pro učitele <i>Zapomenutí hrdinové: sudetští antifašisté 1933- 1948</i> pořádané ve spolupráci PedF UK a ÚSD AV ČR, v.v.i.	48
1) Text pozvánky a seznam přednášejících.....	48
2) Ukázka diplomu	51
XI. Příklad zpracování dokumentace ONV Karlovy Vary.....	52

I. Složení řešitelského týmu

Hlavní řešitel

- Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., Vlašská 9, 118 40 Praha 1
www.usd.cas.cz
antifa@usd.cas.cz
hlavní koordinátor: Oldřich Tůma
manažer projektu: Jiří Kocian
vědecká tajemnice projektu: Barbora Čermáková

Spoluřešitelé

- Muzeum města Ústí nad Labem, Masarykova 1000 / 3, 400 01 Ústí nad Labem
www.muzeumusti.cz
muzeum.usti@ecn.cz
koordinátor projektu: Gustav Krov
manažer projektu: Václav Houfek
- Národní archiv, Archivní 4/2257, 149 01 Praha 4 - Chodovec
www.nacr.cz
na@nacr.cz
Koordinátor projektu: Zdeňka Kokošková
Koordinátor projektu: Alena Nosková

Spolupracovníci

- Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Loretánské nám. 5, 118 00 Praha 1
www.mzv.cz
Předseda Dozorčí komise: Tomáš Kosta
Výkonný místopředseda Dozorčí komise: Tomáš Pšross

- Filozofická fakulta (dříve Ústav humanitních studií) Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, České mládeže 8, 400 96 Ústí nad Labem
www.ff.ujep.cz
sekretariat@uhs.ujep.cz
koordinátorka projektu: Michaela Hrubá
koordinátorka projektu: Kristina Kaiserová

- Živá paměť o. p. s., Na Poříčí 12, 110 00 Praha 1
www.zivapamet.cz
Spolupracovník projektu: Martin Hořák

- „Post Bellum“, Matoušova 16, 150 00, Praha 5
www.hrdinove.cz
info@hrdinove.cz

Ů S D

II. Postup prací při řešení projektu

a) Vyhledávací fáze

Na základě výsledků a ohlasů inzertní a informační kampaně realizované v první fázi projektu v roce 2006 pokračovali řešitelé projektu v prvním pololetí roku 2007 v cíleném vyhledávání a kontaktování sledované skupiny obyvatel. Na pracovišti hlavního řešitele v Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR byla nadále průběžně vyřizována individuální korespondence s adresáty projektu. V období **od zahájení realizace projektu v červenci 2006 do konce června 2007** zareagovalo ze zahraničí i z ČR na příslušnou výzvu celkem **90** osob.

Pokračovala spolupráce a komunikace s organizacemi pamětníků v zahraničí, zejména ve Spolkové republice Německo. Další zájem o spolupráci projevil vedení **Seliger Gemeinde**, které pozvalo zástupce řešitelského týmu na své výroční zasedání konané v Hohenbergu v SRN ve dnech 30. 3.-1. 4. 2007. Řešitelský tým zastupovala dr. Alena Wagnerová. Účastníky zasedání seznámila s cílem projektu a představila vlastní práci na oral history. Kromě ní se zasedání účastnil také Georg Schatz, zahraniční spolupracovník části oral history ze SRN.

O navázání spolupráce s **Ackermann Gemeinde** jednal hlavní koordinátor projektu PhDr. Oldřich Tůma 11. dubna 2007 v Praze v Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR s dr. Otfriedem Pustejovským, který nabídl zprostředkování bližších vzájemných kontaktů. S Ackermann Gemeinde byl navázán kontakt také spoluřešiteli z Národního archivu za pomoci dr. Václava Babičky, člena Dozorčí komise Ministerstva zahraničních věcí ČR určené k řešení projektu.

Součástí vyhledávací fáze byla nadále pokračující **informační kampaň pro veřejnost** (viz veřejné prezentace či veřejně sdělené informace o projektu v rámci akcí či publikovaných nebo připravovaných článků o projektu v oddílu Prezentace projektu).

V rámci vyhledávací fáze byla nadále rozšiřována **databáze adresátů projektu**, jejímž **hlavním zpracovatelem je Národní archiv**. Databáze je průběžně doplňována údaji o osobách vedených po druhé světové válce v různých tzv. seznamech antifašistů (např. vlastníci průkazů antifašisty, členové meziválečné sociální demokracie či KSČ, osoby zařazené do tzv. antifatransportů, specialisté vyjmutí z odsunu), ale i podrobnými údaji o jednotlivcích, kteří se hlásí jako adresáti projektu a poskytují cenné vzpomínky. **Struktura databáze mapuje životní osudy jednotlivců v souladu se zadáním projektu**, tj. od anexe českého pohraničí Německem v roce 1938 až po poválečné postihy tzv. nepřátelského obyvatelstva. Databáze obsahuje jednak základní osobní data, dále např. údaje o emigraci, účasti v odboji, důvodu, době a místě nacistické politické i rasové perzekuce, o účasti v armádách států protihitlerovské koalice a poválečných osudech jednotlivých osob.

V databázi se v současné době nachází přes 20 000 osobních údajů. V průběhu května a června 2007 provedli pracovníci NA ověřování a vyhledávání **duplicit** (porovnávání archivních záznamů z různých období). Ověřeno a následně eliminováno jako duplicitní záznam bylo přes 2000 jmen. Na podzim roku 2007 je připravován **seminář k databázi**.

Jako doprovodné téma je pozorně sledováno soustředění údajů k řešení situace členů jednotlivých církví německé národnosti (postoje za okupace, osudy v poválečném Československu). V této souvislosti byl v květnu 2007 osloven a požádán dopisem o pomoc při spolupráci na projektu kardinál Miroslav Vlk jako vrcholný představitel římsko-katolické církve v ČR.

b) Badatelská fáze

▪ Semináře

Za účelem upřesnění koordinace prací na badatelské fázi projektu v roce 2007 se konaly dvě pracovní porady vedoucích koordinátorů hlavních spoluřešitelských institucí projektu – Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, Národního Archivu a Muzea města Ústí nad Labem. První se konala dne 3. ledna 2007 v Národním archivu v Praze. Účastnili se za NA: Eva Drašarová, Alena Nosková, Zdena Kokošková; za ÚSD: Oldřich Tůma, Jiří Kocian, Doubravka Olšáková. Druhá pracovní porada vedoucích pracovníků projektu jednala 15. února 2007 v Ústavu pro soudobé dějiny. Přítomni za NA: E. Drašarová, A. Nosková, Z. Kokošková; za ÚSD: O. Tůma, J. Kocian, D. Olšáková, Barbora Čermáková; za Muzeum města Ústí nad Labem (MMUL): Václav Houfek.

Badatelé z ÚSD, NA a MMUL a další spolupracovníci projektu se během prvního pololetí roku 2007 sešli na třech pracovních seminářích v ÚSD: 11. ledna, 8. února a 2. května 2007 (viz příložené zprávy), které programově připravili a vedli J. Kocian a B. Čermáková.

▪ Archivní výzkum zahraniční

Zahraníční archivní cesty koordinoval Michal Šimůnek (ÚSD). Ke spolupráci při archivním výzkumu v Rakousku byl dopisem vyzván p. Niklas **Perzi** (Waldviertelakademie Waidhofen), zatím bez odezvy. Účast v projektu za rakouskou stranu potvrdila dr. Jana **Starek**.

Na archivní badatelský pobyt vyjeli do Spolkové republiky Německo pracovníci NA: Zdeňka Kokošková a Jiří Bernas (Berlín, duben 2007), kteří prováděli rešerše v Bundesarchiv Berlin, a Jaroslav Pažout, František Frňka, Zdenka Kokošková a Monika Sedláková (Mnichov, 5. - 13. 6. 2007), kteří studovali dokumenty v těchto

archivech - Bayerisches Hauptstaatsarchiv München, Institut für Zeitgeschichte, KZ-Gedenkstätte Dachau, Archiv des Erzbistums München und Freising – viz příložené zprávy.

Na pracovních setkáních badatelského týmu v ÚSD se diskutovalo o možnosti studia tématu německých antifašistů z ČSR v ruských archivech. Připomenut byl zvláště význam výzkumu fondu rehabilitace (1928-1953) uloženého ve Státním archivu Ruské federace v Moskvě (GARF). Jednalo se též o možnosti srovnávacího výzkumu ve slovenském Národním archivu v Bratislavě.

- **Archivní výzkum domácí**

Výzkum v archivech v ČR prováděli v uvedeném období Vladimír Březina a David Kovařík (oba ÚSD) a Jaroslav Pažout (NA). Jednalo se o rozsáhlé rešerše fondů bývalých Okresních národních výborů - J. Pažout – Karlovy Vary a Tachov, Cheb a severovýchodní Čechy (Liberec a Jablonec n. N.), D. Kovařík – archiv v Českém Krumlově, který obsahuje cenné informace o katolických farářích a jejich účasti v odboji, V. Březina – Šumperk, Olomouc. Koncem června 2007 proběhla společná schůzka D. Kovaříka a J. Pažouta za účelem konzultace rešeršních prací a sestavení tematického soupisu – v příloze příklad zpracování dokumentace ONV Karlovy Vary. Přepis jmenného seznamu antifašistů ze Státního okresního archivu v Karlových Varech, fond Městský národní výbor Nejdek, zpracoval na základě dohody s řešiteli v ÚSD spolupracovník projektu Pavel Andrš.

- **„Oral history“ projekt**

Za účelem další spolupráce a koordinace společného postupu v rámci části oral history proběhly ve dnech 11. ledna a 8. února 2007 pracovní schůzky řešitelů z ÚSD se zástupci společnosti Živá paměť, o.p.s. (Tomáš Jelínek, Darina Sedláčková a Martin Hořák).

V ČR bylo v prvním pololetí roku 2007 zpracováno 8 rozhovorů (pracovníci ÚSD B. Čermáková a David Weber – 3 rozhovory, společnost Živá paměť – Martin Hořák – 5 rozhovorů) a ve fázi dokončení jsou další 2 rozhovory (ÚSD, MMUL – Tomáš Vokurka).

První rozhovory v zahraničí byly realizovány ve Velké Británii (2) tamějším zahraničním spolupracovníkem projektu Stephanem Döhlingem a před dokončením je dalších 6 (5 v Německu – G. Schatz, a 1 ve Velké Británii – S. Döhling).

V Německu bylo také v únoru 2007 realizováno natáčení tří videorozhovorů ve spolupráci dr. Wagnerové a týmu FAMU pod vedením doc. Tomáše Petráně.

Seznam narátorů projektu je průběžně aktualizován na interních stránkách – viz také kapitola *VI. Oral history*, která obsahuje soupis realizovaných rozhovorů.

c) Prezentační fáze

- **Webová prezentace projektu**

Oficiální stránky projektu lze vyhledat na adrese <http://www.zapomenutihrdinove.cz> (provoz zabezpečuje a obsahově doplňuje Eva Filipová, MMUL).

Interní stránky projektu <http://www.afa.usd.cas.cz> byly uvedeny do provozu v březnu 2007; jejich koncepci připravili a o provoz se starají v ÚSD: Andreas Dumas, D. Olšáková a B. Čermáková

▪ **Putovní výstava**

Koncepci a scénář putovní výstavy připravoval tým z NA společně s kolegy z MMUL, konaly se dvě schůzky v NA v Praze 2. 5. a 29. 5. 2007. Předpokládá se, že výstava bude mít čtyři okruhy, z nichž první se bude věnovat tématu obecně (vysvětlení pojmu antifašista, prezentaci dokumentů atd.), zbylé tři budou prezentovat osobní příběhy lidí. V červenci a srpnu 2007 bude dopracován scénář výstavy, který bude též předložen Dozorčí komisi MZV ČR k debatě. Předpokládaný termín zahájení putovní výstavy je prosinec 2007 – viz kapitola *VII. Příprava putovní výstavy*.

▪ **Informační výstava o projektu**

V Českém centru v Drážďanech byla 7. března 2007 slavnostně otevřena informační výstava o projektu s názvem *Zapomenutí hrdinové*. Při její přípravě a instalaci byly využity též informační panely o projektu vystavené na konferenci *I oni byli proti*, která se uskutečnila v Ústí nad Labem v listopadu 2006. Informační výstavu připravilo Muzeum města Ústí nad Labem ve spolupráci s Fakultou užitého umění a designu UJEP v Ústí nad Labem. Prostřednictvím informační výstavy byl prezentován projekt *Dokumentace osudů...* formou instalovaných bannerů, PC s prezentací webových stránek projektu a několika uměleckých děl, ilustrujících současnou estetickou reflexi tématu. Vystavená umělecká díla uvedl děkan FUUD UJEP Michal Koleček. Během zahájení informační výstavy byly poskytnuty informace o projektu pro média a proběhlo jednání s několika pamětníky o jejich případném zájmu účastnit se projektu. Slavnostního zahájení informační výstavy se za Muzeum města Ústí nad Labem účastnili Václav Houfek a Gabriela Brudzynska-Němec, za Ústav pro soudobé dějiny Oldřich Tůma a Doubravka Olšáková. V úvodu zahájené výstavy promluvili Mike Schmeitzner, pracovník Hannah Arendt Institut Dresden, generální konzul České republiky v Drážďanech Tomáš Podivínský a hlavní koordinátor projektu O. Tůma.

▪ Panelová diskuse

V Českém centru v Drážďanech proběhla o týden později 14. března 2007 panelová diskuse k tématu projektu a setkání s pamětníkem, za řešitele vystoupili spolupracovníci projektu Martin Hořák (Živá paměť), Gabriela Brudzynska-Němec (MMUL) a Adrian von Arburg (UJEP Ústí nad Labem).

▪ Vzdělávací akce

Ve dnech 12. a 19. května 2007 proběhl cyklus přednášek pro učitele základních a středních škol na Pedagogické fakultě UK v Praze, který organizačně a programově připravila členka hlavního koordinačního týmu D. Olšáková pod názvem *Zapomenutí hrdinové: Sudetští antifašisté 1933-1948* - viz kapitola X. Přednášky pro učitele *Zapomenutí hrdinové: sudetští antifašisté 1933-1948 pořádané ve spolupráci PedF UK a ÚSD AV ČR, v.v.i.* (více informací na www.afa.usd.cas.cz)

▪ Školní projekt

Pod záštitou AV ČR a MZV ČR proběhl 4. ročník soutěže EUSTORY na téma *My a oni. Česko-německé stýkání a potýkání ve dvacátém století*, kterou vyhlásil v roce 2006 **Ústav pro soudobé dějiny AV ČR ve spolupráci s Asociací učitelů dějepisu a za podpory Koerberovy nadace (SRN)**. 10. května 2007 se uskutečnilo předání cen v Ústí nad Labem – viz dále.

▪ Konference

Konference *Identita versus integrita : Spolužití Čechů, Němců a Židů (nejen) v oblasti Šumavy a Českého lesa v 19. a 20. století*, která proběhla v synagoze v Hartmanicích u Sušice ve dnech 25. a 26. dubna 2007, za ÚSD se účastnili Zdenko Maršálek,

Doubravka Olšáková, David Kovařík, Petr Bednařík, kteří vystoupili s tématickými příspěvky a zároveň informovali účastníky konference o projektu. Viz příložený program a pozvánka.

▪ **Publikace**

Spoluřešitelé z MMUL připravili k vydání sborník ze zahajovací konference projektu „*I oni byli proti...*“ konané v Ústí nad Labem v listopadu 2006. Vydání sborníku bylo ve své realizaci opožděno pro autorskou nekázeň některých účastníků, kteří dodali své texty s velkým zpožděním, někteří až na samém konci června letošního roku. Prezentace sborníku se předpokládá v říjnu 2007 zároveň s prezentací dosavadních dílčích výsledků projektu.

Z prostředků projektu bylo též podpořena příprava sborníku příspěvků z mezinárodního semináře „*In memoriam JWB 2006*“, pořádaného hustopečským muzeem v září 2006 u příležitosti 20. výročí úmrtí významného německého sociálně demokratického činitele a antifašisty Johanna Wolfganga Brüglu. Program semináře byl zaměřen nejen na život a dílo JWB, ale velká pozornost byla věnována problematice rakouské a československé sociálně demokratické emigrace, zejména pak antifašistům z řad rakouských a československých německých sociálních demokratů. Jedním z hlavních editorů sborníku je prof. Vilém Prečan, na redakci se výrazně podílela členka koordinačního týmu projektu D. Olšáková. Předpokládaný termín vydání sborníku je srpen 2007.

▪ **Tištěná média**

V dubnu 2007 vyšlo tématické číslo historické revue **Dějiny a současnost** se speciální rubrikou *Němci proti Hitlerovi : Zapomenutí sudetští hrdinové*. Ediční přípravu a výběr článků zajistila D. Olšáková s úvodníkem O. Tůmy. Dále k tomu na www.afa.usd.cas.cz

Pro Magazín deníku **Právo** byl připraven ve spolupráci s redaktorkou Lenkou Hlouškovou rozhovor manažera projektu J. Kociana představující projekt a informující o jeho průběžných výsledcích (vyjde v červenci 2007).

Pro letní dvojčíslo **Bulletinu AV ČR** (7-8/2007) byla připravena zpráva o řešení projektu (B. Čermáková, D. Olšáková) a zpráva o průběhu vyhlášení výsledků 4. ročníku studentské soutěže EUSTORY (Vojtech Čelko, ÚSD).

- **Ohlasy v regionálním tisku**

Maršálová, Vladěna: Byl konec války, ale bojovalo se dál. Květen 1945 v kraji – jak vypadalo osvobození. Ústí: osvoboditelům pomáhali němečtí antifašisté /Václav Houfek/ MFDnes, 9. 5. 2007, Severní Čechy, s. 3

Vaca, Jan: Atlantida za humny. /Zaniklé obce – odsun. Rozhovor s Václavem Houfkem, a další/ MFDnes, 19. 5. 2007, s. 12.

Maršálová, Vladěna: Najít žijící antifašisty je velmi těžké. MFDnes, 21. 5. 2007, Karlovarský kraj, s. 4.

Maršálová, Vladěna: Jak rehabilitovat odpůrce války? FDnes, 21. 5. 2007, Severní Čechy, s. 4.

Zapomenutí hrdinové. České centrum v Drážďanech 28. 2. 2007 – 22. 3. 2007.

Ausstellungseröffnung: „Vergessene Helden. Sie leben hier, geboren sind sie dort.“

Tschechisches Zentrum-České centrum. Program Februar 2007. Dresden . 3 obr.

- **Filmový projekt**

Dne 25. 6. 2007 se v Ústavu pro soudobé dějiny konalo setkání zaměřené k filmové části projektu, na kterém byly posuzovány dva náměty dokumentárních snímků (Studio Pět a Blanka Závitkovská) – viz příložená zpráva.

ÚSD

III. Čerpání finanční podpory v období 1. 1. – 30. 6. 2007

Z celkové částky na řešení projektu ve výši **30 miliónů Kč** byla řešitelům poskytnuta celkem na rok 2007 finanční podpora ve výši **12 miliónů Kč**. Z této celkové sumy bylo jednotlivým řešitelským institucím na rok 2007 poskytnuto: hlavnímu řešiteli projektu **Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR 6 284 tis. Kč**; spoluřešiteli **Muzeu města Ústí nad Labem 3 450 tis. Kč** a druhému spoluřešiteli **Národnímu archivu 2 266 tis. Kč**.

K mimořádným převodům finančních prostředků mezi jednotlivými položkami v rámci realizovaného čerpání nedošlo ani u jedné z institucí. Všichni spoluřešitelé ÚSD, MMUL a NA své prostředky průběžně čerpají v souladu se schváleným rozpočtem na rok 2007.

Příslušná účetní dokumentace a doklady o čerpání poskytnuté finanční podpory pro realizaci projektu v období od 1. 1. do 30. 6. 2007 je uložena a může být dle vyžádání předložena.

ÚSD

1) Tabulka čerpání rozpočtu ÚSD AV ČR, v.v.i., ke dni 30.6.2007

Řádek rozpočtu		1. Rozpočet	2. Čerpáno	3. Zbývá
1	Služby	1 529 000	222 633	1 3063 66
2	Práce výrobní povahy	580 000	0	580 000
3	Cestovné tuzemské	73 000	27 583	45 417
4	Cestovné zahraniční	349 000	10 758	338 242
5	Režie pracoviště	500 000	0	500 000
6	Nákup odborné literatury	145 000	2 853	142 146
7	Reprezentace	27 000	460	26 540
8	Spotřební materiál	68 500	19 995	48 504
9	Nákup techniky do 40 tis. a software do 60 tis.	363 200	61 373	301 826
10	Zákonné pojištění	646 600	211 965	434 635
11	Příspěvek FKSP	38 900	10 117	28 783
12	VĚCNÉ NÁKLADY CELKEM	4 320 200	567 738	3 752 461
13	VĚCNÉ NÁKLADY NAD 40 TIS.	0	0	0
14	Mzdy	1 317 500	505 761	811 739
15	OON	646 300	178 500	467 800
16	OSOBNÍ NÁKLADY CELKEM	1 963 800	684 261	1 279 539
17	CELKEM	6 284 000	1 251 999	5 032 000

2) Tabulka čerpání rozpočtu MMÚL ke dni 30.6.2007

Řádek rozpočtu		1. Rozpočet	2. Čerpáno	3. Zbývá
1	Služby	205 000	44 500	160 500
2	Práce výrobní povahy	250 000	0	250 000
3	Cestovné tuzemské	45 000	0	45 000
4	Cestovné zahraniční	0	0	0
5	Režie pracoviště	171 000	91 404	79 595
6	Nákup odborné literatury	330 000	6 185	323 814
7	Reprezentace	40 000	0	40 000
8	Spotřební materiál	365 000	0	365 000
9	Nákup techniky do 40 tis. a software do 60 tis.	86 000	0	86 000
10	Zákonné pojištění	639 500	76 502	562 998
11	Příspěvek FKSP	37 000	0	37 000
12	VĚCNÉ NÁKLADY CELKEM	2 168 500	218 591	1 949 908
13	VĚCNÉ NÁKLADY NAD 40 TIS.	0	0	0
14	Mzdy	676 000	245 405	430 595
15	OON	605 500	0	605 500
16	OSOBNÍ NÁKLADY CELKEM	1 281 500	245 405	1 036 095
17	CELKEM	3 450 000	463 997	2 986 003

3) Tabulka čerpání rozpočtu NA ke dni 30.6.2007

Řádek rozpočtu		1. Rozpočet	2. Čerpáno	3. Zbývá
1	Služby	230 000	4 708	225 291
2	Práce výrobní povahy	0	0	0
3	Cestovné tuzemské	30 000	15 325	14 675
4	Cestovné zahraniční	150 000	53 751	96 248
5	Režie pracoviště	72 000	0	72 000
6	Nákup odborné literatury	13 000	2 894	10 105
7	Reprezentace	8 000	0	8 000
8	Spotřební materiál	0	3 575	-3 575
9	Nákup techniky do 40 tis. a software do 60 tis.	0	3 903	-3 903
10	Zákonné pojištění	210 000	97 019	112 981
11	Příspěvek FKSP	0	0	0
12	VĚCNÉ NÁKLADY CELKEM	713 000	181 199	531 800
13	VĚCNÉ NÁKLADY NAD 40 TIS.	0	0	0
14	Mzdy	0	0	0
15	OON	1 553 000	562 970,00	990 030
16	OSOBNÍ NÁKLADY CELKEM	1 553 000	562 970,00	990 030
17	CELKEM	2 266 000	744 169	1 521 830

IV) Zpráva Muzea města Ústí nad Labem o plnění úkolů projektu v 1. pololetí roku 2007

1) Personální a technické zabezpečení projektu

V rámci zabezpečení řešení projektu pokračovaly v práci dvě historičky, které od roku 2007 pracují na plný úvazek (Mgr. Jaroslava Klímová, PhDr. Gabriela Brudzynska-Němec), v muzejní knihovně došlo ke změně, když nastoupil Mgr. Tomáš Okurka místo Mgr. Jana Kvapila a v práci pokračovala Helena Houfková, na přípravě prezentační části projektu pracovali BcA. Eva Filipová a Bc. Martin Krsek, pro rešeršní práce v Archivu města Ústí nad Labem byl krátkodobě přijat Bc.František Mlnářík.

Muzeum města Ústí nad Labem vyčlenilo pro zajištění provozu vhodné kancelářské prostory vybavené telefony a výpočetní technikou napojenou na vnější síť. Tyto prostory z hlediska své vybavenosti odpovídají běžnému standardu (z hlediska topení, světla, úklidu, ostrahy apod.). Vedle toho Muzeum města Ústí nad Labem pracovníkům věnujícím se projektu poskytuje administrativní zázemí včetně vedení účetnictví a poskytuje jim kancelářské potřeby a běžný spotřební materiál. Zabezpečuje také další služby, jako je například konzervátorská dílna. Prostřednictvím spolupráce s výše uvedenými pracovišti ústecké Univerzity Jana Evangelisty Purkyně se podařilo vybudovat jednu kancelář také v budově Filozofické fakulty UJEP, která je se svým vybavením (nábytek, počítače, telefon apod.) a se svými běžnými provozními náklady k dispozici pracovníkům projektu.

Pro zabezpečení úkolů plynoucích z projektu bylo dovybaveno pracoviště technikou, jejíž zakoupení je v souladu se zadávací dokumentací. Jedná se především o jeden notebook. Tyto přístroje a zařízení jsou k dispozici pro plnění úkolů spojených s prezentací výsledků projektu vůči široké veřejnosti.

Základním problémem, který byl řešen v první polovině roku, bylo zabezpečení vhodných prostor pro vybudování stálé expozice. Město Ústí nad Labem totiž

počátkem roku 2007 rozhodlo o pozastavení proutku rekonstrukce budovy muzea, kde měla být stálá expozice umístěna. Po nástupu nového ředitele Muzea města Ústí nad Labem PaedDr. Gustava Krova do funkce (dne 1. dubna 2007), byla zahájena jednání, která na konci měsíce června 2007 dospěla do fáze dohody o smlouvě budoucí o nájmu prostor v Domě kultury s.r.o. v Ústí nad Labem. Tato obchodní společnost je 100% vlastněná městem Ústí nad Labem. Vybrané prostory budou splňovat parametry stálé expozice, tak jak jsou uvedeny v zadání projektu. Prostory by měly být k dispozici nejpozději k 1. lednu 2008, odkdy by měly začít přípravné práce na její realizaci tak, aby byl dodržen termín zahájení činnosti pro veřejnost v září 2008. Zároveň se připravuje expozice v podobě, aby po dokončení rekonstrukce budovy muzea byla tato expozice na náklady Muzea města Ústí nad Labem přestěhována do původně plánovaných prostor.

2) Řešení projektu

Muzejní knihovna průběžně pokračovala v doplňování knižního fondu prostřednictvím nákupu nebo výměn odborné historické literatury u nás a v zahraničí. Byla prováděna rešerše nabídky antikvariátů v německé jazykové oblasti prostřednictvím internetu a tímto způsobem byla nakoupena jako odborná literatura starší, tak dobová německá antifašistická literatura především ze třicátých let 20. století. Průběžně byl také prováděn monitoring médií. Knihovna dále připravovala rešeršní podklady pro jednotlivé pracovníky projektu dle potřeby.

V rámci vyhledávání a studia historických podkladů a literatury pokračovala v dohodě s Národním archivem dílčí sonda ve fondech národních výborů Ústecka v Archivu města Ústí nad Labem. Ta nám umožnila udělat si alespoň dílčí obraz o podobě a typu materiálů, ze kterých se připravuje prezentace a výstavní část projektu a dala nám některé podklady, které bude možné využít i pro obsahovou přípravu výstav a školního projektu.

Byly vyhledávány a zpracovány obrazové podklady návrhu, průběžně jsou zpracovávány korektury a naplňování internetových stránek domény www.zapomenutihrdinove.cz . Informace jsou doplňovány ve spolupráci s Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR a s Národním archivem ČR.

Konferenční sborník ze zahajovací konference projektu je ve své realizaci opožděn pro autorskou nekázeň některých účastníků, kteří dodali své texty s velkým zpožděním, někteří až na samém konci června letošního roku. Vzhledem k tomu, že se jednalo o zásadní příspěvky, museli jsme pozdržet vydání této publikace. V tuto chvíli ještě probíhají redakční práce, předpokládáme, že dokončen bude do konce léta tak, abychom mohli nejpozději v říjnu uspořádat jeho prezentaci zároveň s prezentací dosavadních dílčích výsledků projektu.

V rámci projektu se připravuje ve spolupráci s Národním archivem putovní výstava seznamující veřejnost s problematikou německých antifašistů v českých zemích a zařazující toto téma do širšího historického kontextu. Scénář výstavy bude předložen ke konzultaci v září. Vernisáž výstavy lze předpokládat dle zadání projektu ke konci roku 2007, vzhledem k putovnímu charakteru výstavy lze její rozsah odhadnout cca na 50 m² výstavní plochy. Každá dílčí vernisáž bude spojena s dalšími akcemi (přednáška, promítání audiovizuálních dokumentů apod.). Jádrem putovní výstavy bude upraveno tak, aby mohlo být zapůjčováno dalším místním zájemcům, popř. postoupeno k využití českým kulturním centrům a zastupitelským úřadům v zahraničí. V návaznosti na přípravu stálé expozice byly zahájeny některé přípravné práce na konzervaci vybraných troj- a dvojrozměrných předmětů, které budou v rámci této expozice vystaveny.

Prezentace projektu pod názvem „Zapomenutí hrdinové“ se uskutečnila od počátku ledna do konce února v prostorách Filozofické fakulty UJEP v Ústí nad Labem, v Českém centru v Drážďanech to bylo ve dnech 28. 2. 2007 – 22. 3. 2007. Zde se také během trvání výstavní prezentace uskutečnila panelová diskuse za přítomnosti pamětníků i zástupců řešitelů. V květnu byl projekt prezentován v prostorách budovy

magistrátu města Ústí nad Labem. Informační panely byly doplněny vybranými uměleckými díly ve spolupráci s Fakultou užitého umění a designu UJEP v Ústí nad Labem.

V rámci projektu byla uzavřena smlouva s „film and fun consulting s.r.o.“ o spolupráci na vzniku dokumentárního filmu s názvem „Ne všichni Němci byli nacisté“. Film by měl být dokončen do konce letošního roku, ze strany Muzea města Ústí nad Labem byly zprostředkovány dobové filmové a fotografické materiály a odborné historické konzultace. Film by měl být k dispozici pro školní a výstavní část projektu.

Muzeum města Ústí nad Labem vybralo a poskytlo redakci časopisu Dějiny a současnost obrazový materiál k tematickému číslu, které je věnováno tématu projektu. Bohužel, technickým nedopatřením ze strany vydavatele byl původ obrazových materiálů zaměněn a v textu jsou označeny jako Archiv města Ústí nad Labem.

V rámci školní části projektu se v Ústí nad Labem uskutečnilo vyhlášení výsledku soutěže středoškolských studentů EUSTORY, na kterém se také organizačně podílelo Muzeum města Ústí nad Labem ve spolupráci s ústeckou Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně (zastoupena byla rektorkou a dvěma děkany) a Města Ústí nad Labem (zastoupeném primátorem města). Muzeum se také v rámci projektu podílelo účastí přednášejícího na přednáškách pro učitele na Pedagogické fakultě UK v Praze. Muzeum města Ústí nad Labem zprostředkovalo dalším spolupracovníkům účast části projektu, věnovaném orální historii.

3) Ohlasy v regionálním tisku

Maršálková, Vladěna: Byl konec války, ale bojovalo se dál. Květen 1945 v kraji – jak vypadalo osvobození. Ústí: osvoboditelům pomáhali němečtí antifašisté /Václav Houfek/

MFDnes, 9. 5. 2007, Severní Čechy, s. 3

Vaca, Jan: Atlantida za humny. /Zaniklé obce – odsun. Rozhovor s Václavem Houfkem, a další/

MFDnes, 19. 5. 2007, s. 12.

Maršálková, Vladěna: Najít žijící antifašisty je velmi těžké.

MFDnes, 21. 5. 2007, Karlovarský kraj, s. 4.

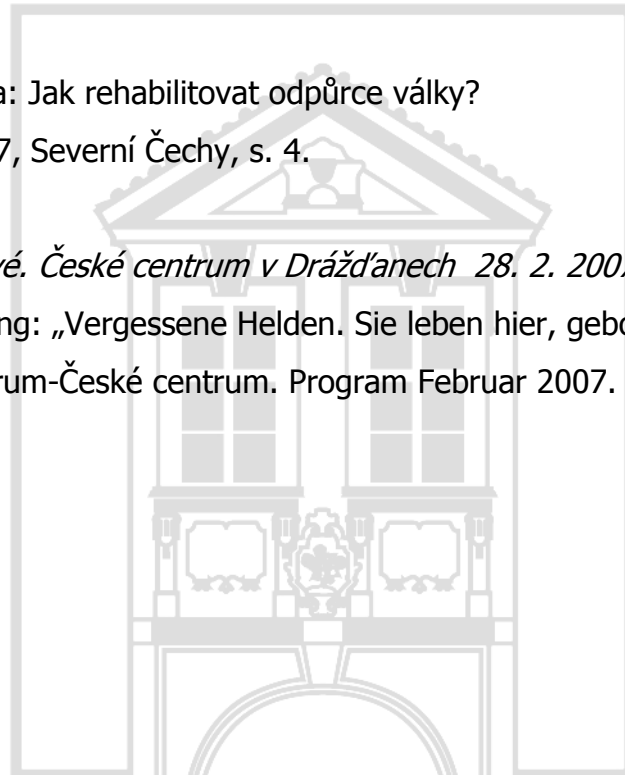
Maršálková, Vladěna: Jak rehabilitovat odpůrce války?

MFDnes, 21. 5. 2007, Severní Čechy, s. 4.

Zapomenutí hrdinové. České centrum v Drážďanech 28. 2. 2007 – 22. 3. 2007.

Ausstellungseröffnung: „Vergessene Helden. Sie leben hier, geboren sind sie dort.“

Tschechisches Zentrum-České centrum. Program Februar 2007. Dresden . 3 obr.

Ů S D

V. Zprávy ze služebních cest zaměstnanců Národního archivu

1) Zpráva z první služební cesty do SRN realizovaná účastníky projektu z Národního archivu v prvním pololetí roku 2007

Místo: Bundesarchiv, Berlín, Německo
Termín cesty: 23. 4. – 25. 4. 2007
Účel cesty: Studijní pobyt v rámci vládního projektu *Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu* a v rámci dokončení grantového úkolu *Nacistická okupační politika v Protektorátu Čechy a Morava 1943 - 1945*

Účastníci cesty:

PhDr. Zdeňka Kokošková, vedoucí 3. oddělení Národního archivu
Jiří Bernas, pracovník 5. oddělení

Zprávu podává: PhDr. Zdeňka Kokošková, Jiří Bernas

Datum vyhotovení: 11.5.2007

ČÁST VŠEOBECNÁ

Pracovní cestu do Berlína jsme zahájili v pondělí 23. dubna 2007 v 8.16 hod. odjezdem vlaku z Hlavního nádraží v Praze. Státní hranici vlak překročil zhruba v deset hodin. Na nádraží Berlin – Hauptbahnhof jsme dorazili ve 13.12 hod. Ubytování jsme měli zajištěno v privátu v Berlíně – Kreuzbergu na Eylauerstrasse 25.

Cílem služební cesty uskutečněné v rámci projektu *Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu*

vyplývajícího z usnesení vlády č. 1081 z 24. 8. 2005 byla rešerše v osobních fondech Spolkového archivu v Berlíně a seminář pořádaný týmž archivem k uchování databází z druhé světové války.

Služební cestu jsme ukončili ve středu 25. dubna 2007, kdy jsme odjeli vlakem v 16.46 hod. z Hlavního nádraží v Berlíně. Státní hranici jsme překročili před 20. hodinou a na Hlavní nádraží v Praze jsme dorazili přibližně v 21.34 hod.

ČÁST ODBORNÁ

a) rešerše v Bundesarchivu

Vzhledem k časově velmi omezenému pobytu v Berlíně bylo naším předním úkolem prostudovat pozůstalosti německých antifašistů z ČSR. **NY 4108, NY 4427 – Nachlass Schenk Florian, NY 4120 – Nachlass Kneschke Karl a NY 4299 – Nachlass Dölling Rudolf.** Posledně uvedená pozůstalost je však archivně nezpracovaná, a proto nám nebyla předložena ke studiu.

1) NY 4108, NY 4427 – Nachlass Schenk Florian

Florian Schenk, 15.12.1894 – 20.9.1957. Člen předválečné KSČ, poslanec NS ČSR, okupaci prožil v anglickém exilu, po válce odešel do Sovětské okupační zóny - Saska budovat demokratické (socialistické) Německo. Pozůstalost tvoří biografický materiál, studie, projevy a články k dějinám dělnického hnutí v ČSR, bohatá soukromá i úřední korespondence (zejména z jeho činnosti ve vrcholných orgánech FDGB - zemědělskolesnická sekce).

2) NY 4120 – Nachlass Kneschke Karl

Karl Kneschke, 28.1.1898 - 16.2.1959. Člen předválečné KSČ, okupaci prožil v anglickém exilu, po válce odešel do Sovětské okupační zóny – Saska budovat demokratické (socialistické) Německo. Pozůstalost tvoří biografický materiál,

dokumenty z emigrace (projevy, stati, publikace, tisky - Einheit), soukromá korespondence i úřední spisy z jeho poválečné činnosti v Sasku.

Ve zbývajícím čase byly studovány inventáře dalších fondů, jež se rovněž dotýkají problematiky německých antifašistů. Jedná se zejména o fondy DY 57 – Komitee der Antifaschistischen Widerstandskämpfer der DDR, Sg Y 30 – Erinnerungen, V-237 – Bürgerlicher Krieg in Spanien apod.

Ve Spolkovém archivu byly zároveň objednány kopie dokumentů ze studovaných fondů.

b) pracovní setkání k archivaci a užívání dokumentů partnerských organizací nadace „Připomínka, odpovědnost, budoucnost“

Seminář, který se konal 24. dubna a jemuž poskytlo prostory Umweltforum Berlin, připravil Spolkový archiv a předsednictvo nadace „Paměť, odpovědnost, budoucnost“.

Partnerské organizace Nadace působící v zemích bývalé východní Evropy shromáždily v průběhu odškodňování za nucené a otrocké práce i jiná nacistická bezpráví rozsáhlou dokumentaci, často značné historické hodnoty, která bude předmětem systematického posuzování a předávání do jednotlivých národních archivů. Zároveň zmíněné organizace spravují i rozsáhlé databáze s velmi zajímavými údaji, které je nutné uchovat pro budoucnost a postupně zpřístupňovat pro badatelskou veřejnost u nás i v zahraničí.

Společným jmenovatelem všech příspěvků semináře bylo zdůrazňování obecného pochopení historické hodnoty dokumentů vzniklých z činnosti partnerských organizací a z toho vyplývající zájem na vědeckém využití všech relevantních informací.

V rámci této služební cesty do Berlína se nám podařilo navštívit také výstavu dokumentů připravenou vídeňskou organizací ESRA v Českém centru Fluchtlingshilfe in Prag 1933-1939, která zachycuje pomoc německé antifašistické emigraci v tehdejší Československu.

2) Zpráva z druhé služební cesty do SRN realizovaná účastníky projektu z Národního archivu v prvním pololetí roku 2007

Místo: Bayerisches Hauptstaatsarchiv München, Německo
Institut für Zeitgeschichte, Německo
KZ-Gedenkstätte Dachau, Německo
Archiv des Erzbistums München und Freising, Německo

Termín cesty: 5. 6. – 13. 6. 2007

Účel cesty: Studijní pobyt v rámci projektu k výzkumu problematiky německých antifašistů pocházejících z Československa vyplývajících z usnesení vlády č. 1081 z 24. 8. 2005

Účastníci cesty:

Mgr. František Frňka, pracovník 4. oddělení Národního archivu
PhDr. Zdeňka Kokošková, pracovnice 3. oddělení Národního archivu
PhDr. Jaroslav Pažout, PhD., pracovník 3. oddělení Národního archivu
Mgr. Monika Sedláková, pracovnice 3. oddělení Národního archivu

Zprávu podává: Mgr. František Frňka, PhDr. Zdeňka Kokošková, PhDr. Jaroslav Pažout, Mgr. Monika Sedláková

Datum vyhotovení: 10. 7. 2007

ČÁST VŠEOBECNÁ

Pracovní cesta do Mnichova byla F. Frňkou, J. Pažoutem a M. Sedlákovou zahájena v úterý 5. 6. 2007 v 9:16 hod. odjezdem vlaku z Hlavního nádraží v Praze. Státní hranici vlak překročil se zpožděním v 12:45 hod., do Mnichova pak dorazil přibližně s hodinovým zpožděním v 16:15 hod. Z. Kokošková do Mnichova přijela v pondělí 11. 6. 2007 v 15:16 hod., přičemž cestu zahájila v 9:16 na Hlavním nádraží v Praze a hranice překročila ve 12 hodin. Bezplatné ubytování všech účastníků služební cesty bylo zajištěno v budově československého konzulátu v Mnichově.

Cílem služební cesty byla rešerše ve fondech Bavorského hlavního státního archivu v Mnichově, Ústavu pro soudobé dějiny, Památníku koncentračního tábora Dachau a Archivu arcibiskupství Mnichov a Freising v rámci projektu k výzkumu problematiky německých antifašistů pocházejících z Československa vyplývajících z usnesení vlády č. 1081 z 24. 8. 2005.

Služební cesta byla ukončena ve středu 13. 6. 2007 v 16:44 hod. odjezdem vlaku z Mnichova. Státní hranici vlak překročil zhruba v 20:00 hod. a na Hlavní nádraží v Praze dorazil v 22:45 hod.

ČÁST ODBORNÁ

Bavorský hlavní státní archiv v Mnichově (Bayerisches Hauptstaatsarchiv München)

V oddělení pro pozůstalosti a sbírky (V. oddělení) je uložena sice malá (cca 1 krabice), ale velice zajímavá pozůstalost předválečné členky Německé sociálně demokratické dělnické strany (DSAP) **Marie Gúnzl**, nar. v r. 1896 ve Svatavě. Maria Gúnzl byla v letech 1918 – 1927 okresní předsedkyní sociálně demokratických žen

v Kraslicích, poté krajskou tajemnice DSAP v Karlových Varech. Po obsazení Sudet byla vězněna v koncentračních táborech Lichtenburg a Ravensbrück. Na přelomu let 1942/43 byla propuštěna a znovu se zapojila do odbojové činnosti, pomáhala i sudetoněmeckým výsadkářům z Londýna. V prosinci 1944 byla znovu zatčena a odsouzena k trestu smrti, který už nestihl být vykonán. Po válce žila v Mnichově a v letech 1950 – 1962 působila jako poslankyně Bavorského zemského sněmu za Sociálně demokratickou stranu. V roce 2003 byla odhalena pamětní deska v Karlových Varech s jejím jménem a jmény poslanců DSAP v předmnichovském Československu Rubena de Witta a Franze Katze.

Ve fondu jsou uloženy publikované i nepublikované životopisy a autobiografické texty, brožury vztahující se k sociálně demokratickému hnutí, novinové a časopisecké články, fotodokumentace poválečného původu (album fotografií a novinových článků věnované Marii Günzl k jejím 80. narozeninám, fotografie z předávání bavorského vyznamenání) aj. Mezi zajímavé jednotliviny patří průkaz pro rasově, nábožensky a politicky pronásledované vydaný státním komisařem pro rasově, nábožensky a politicky pronásledované bavorského ministerstva vnitra nebo dopis Wenzela Jaksche obsahující potvrzení o zapojení Marie Günzl do sociálně demokratického hnutí, o jejím pronásledování a o pomoci odboji včetně sudetoněmeckých výsadkářů z 12. 10. 1946.

Prostudovány byly též některé materiály z pozůstalosti sociálně demokratického politika **Willibalda Mückeho** (1904-1984), poválečného státního tajemníka pro otázky uprchlíků v Bavorsku při bavorském ministerstvu práce. V tomto fondu se nachází velké množství dokumentů k problematice uprchlíků a přesídlenců ze sudetoněmeckého území, jedná se však většinou o prameny obecného rázu.

V oddělení je uložena i poměrně obsáhlá pozůstalost **Waltera Bechera**, významného představitele sudetoněmeckého hnutí v Bavorsku. Becher byl před válkou členem SdP, po válce pak generálním tajemníkem Sudetoněmecké rady, mluvčím Sudetoněmeckého landsmanšaftu a v letech 1965 – 80 poslancem

Spolkového sněmu za CSU. Dokumenty k antifašistické problematice se zde vzhledem k politické orientaci původce nevyskytují.

Na základě inventářů byly prostudovány **Sbírka plakátů** (Plakatsammlung) a **Sbírka fotografií** (Bildersammlungen) oddělení pro pozůstalosti a sbírky. Především ve sbírce dokumentace bylo objeveno velké množství dokumentů k antifašistické problematice v předválečném Československu. Tyto dokumenty budou prostudovány při příští návštěvě, přičemž se počítá s využitím kopií některých z nich pro výstavní i publikační účely.

Z fondů státní provenience uložených v II. oddělení pro novější fondy (oddělení pro materiály z 19. a 20. stol.) Hlavního státního archivu v Mnichově se pro sledované téma jeví jako nejvýznamnější fond **Zemská správa pro uprchlíky** (Landesflüchtlingsverwaltung). Vedle množství materiálů vztahujících se obecně k Němcům z Československa se nachází také dosti materiálů k německým antifašistům z Československa. Jsou zde např. písemnosti týkající se zřízení Úřadovny pro péči o vyhnané antifašisty z ČSR (Betreuungsstelle für vertriebenen Antifaschisten aus der CSR), k přijetí transportů antifašistů, jejich ubytování a jiné péči, zpráva blíže neurčeného německého komunisty o špatném postavení německých antifašistů v Československu z 10. 11. 1945 atd. Některé signatury nám nebyly předloženy s tím, že na základě legislativy týkající se ochrany osobních dat podléhá jejich zpřístupnění souhlasu bavorského ministerstva vnitra.

Dále byly prostudovány inventáře k fondům **Státní kancelář** (Staatskanzlei), **Prezidium bavorské pohraniční policie** (Präsidium der bayerischen Grenzpolizei) a **Ministerstvo vnitra** (Ministerium des Innern). Z těchto fondů byly objednány některé materiály, v nichž se ovšem sledovaná problematika nevyskytuje. Jako potencionálně zajímavý se jeví fondy **Státní komisariát pro rasově, nábožensky a politicky pronásledované** (Staatskommissariat für rassisch, religiös und politisch Verfolgte) a **Zemský úřad pro odškodnění** (Landesentschädigungsamt), do něhož je však možný přístup pouze se znalostí konkrétních jmen.

Ústav pro soudobé dějiny (Institut für Zeitgeschichte)

Nejzajímavější z fondů této instituce je pravděpodobně pozůstalost **Rudolfa Zischky (ED 196)**, německého sociálně demokratického funkcionáře narozeného v r. 1895. Zischka byl tajemníkem DSAP v Chebu a ve Šternberku na Moravě, v letech 1935 – 38 poslancem čs. parlamentu. Za sudetské krize byl organizátorem boje proti iredentě na severní Moravě. Na podzim 1938 emigroval do Londýna, kde působil jako vedoucí hostelu pro emigranty. V květnu 1939 odešel zklamán politikou evropských mocností do Bolívie. Od roku 1962 žil v Německu, v r. 1964 byl spoluzakladatelem Pracovního společenství bývalých německých sociálních demokratů z Československa.

V pozůstalosti se nachází celá řada materiálů k sociálně demokratickému hnutí a jeho boji proti fašismu v předválečném Československu. Za zmínku stojí především obsáhlý Zischkův text o roce 1938. Celá řada dokumentů se týká působení sociálně demokratické emigrace, především skupiny kolem Waltera Jaksche. Je zde uložena též několik dopisů Zischkových přátel z let 1938 – 1939 obsahující informace o situaci v Československu a o osudech některých německých sociálních demokratů. Velice zajímavý je záznam rozhovoru s Zischkem z r. 1972 obsahující řadu informací o antifašistickém boji německých sociálních demokratů i o Zischkově životě v bolivijském exilu.

Studovány byly i materiály z pozůstalosti **Hanse Jaegera (ED 210)** (1899 – 1975), německého publicisty a spisovatele, který žil v letech 1933 – 1939 v emigraci v Praze, kde se stýkal s dalšími německými antifašisty. Mimo jiné jsou zde uloženy rukopisy, články a reportáže z doby pražské emigrace, korespondence s emigrantskými organizacemi atd. Zajímavé pak jsou především Jaegerovy memoáry obsahující informace o pobytu v Praze a jeho antifašistické činnosti.

Památník koncentračního tábora v Dachau (KZ-Gedenkstätte Dachau)

V archivu koncentračního tábora byly hledány materiály k vytipovaným osobám, konkrétně k německým duchovním z českých a moravských diecézí vězněným v Dachau.

Materiály nám však byly předloženy pouze ke K. Weissovi a A. Langhansovi. V dokumentaci ke Karlu Weissovi je uložena jeho výpověď o uvěznění za organizování průvodů věřících a za nevhodné kázání při bohoslužbách v obci Albersdorf (dnes Písařova Vesce) na Tachovsku. Měli jsme možnost též studovat odbornou literaturu týkající se perzekuce duchovních za nacistického režimu. Na základě této literatury se podařilo dohledat další osoby (Peter Bioly, Hyronimus Bochina).

Archiv arcibiskupství Mnichov a Freising (Archiv des Erzbistums München und Freising)

Vzhledem ke krátkosti naší návštěvy jsme měli možnost pouze konzultovat s pracovníky archivu a seznámit se s inventářem k fondu **Kardinal-Faulhaber-Archiv**, který bohužel není opatřen rejstříky. Z tohoto fondu je možno při příštím pracovním pobytu v Mnichově objednat ke studiu některé signatury, které se týkají zejména pronásledování duchovních a jejich věznění v koncentračních táborech.

Osobní spisy vybraných osob jsou téměř všechny s ohledem na čtyřicetiletou ochrannou lhůtu po jejich smrti nepřístupné. Celý spis z fondu **Personalakten Priester III** nám byl předložen pouze k osobě Rudolfa Wendolského (1887 – 1967).

Během služební cesty došlo k zakoupení některých knih vztahujících se ke sledovanému tématu. Další publikace vhodné k zakoupení se podařilo vytipovat. Z prostudovaných materiálů byly vyhotoveny nebo objednány xerokopie.

IX. Oral history

1) Realizace rozhovorů

V průběhu prvního pololetí roku 2007 byly v rámci projektu realizovány rozhovory s následujícími osobami:

Ilsa Dolanská, roz. Kreibich, (1929), narozena v Moskvě jako dcera Ilse a Karla Kreibichových. Rodiče se silně angažovali v komunistické straně. Matka zatčena v březnu 1939, vězněna v Ravensbrücku. Po válce žila v rodině nevlastního otce Jaromíra Dolanského. Absolvovala německou základní školu, německou střední školu obchodní (za protektorátu) a sovětské gymnázium (1948-1951). Pracovala jako překladatelka. Roku 1968 vystoupila z KSČ. (Živá paměť)

Josef Jaroš, (1927), pochází z Kozolup z německo-české rodiny. Po Mnichovu rodina odešla do Plzně. Otec se jako člen KSČ zapojil do ilegální činnosti, několikrát byl zatčen a vězněn (Drážďany, Flossenbürgu, Dachau). Zemřel v březnu 1945. Prarodiče vyjmuti z odsunu a rodina se po válce vrátila do Kozolup. Josef Jaroš byl za války nuceně nasazen v zemědělství, po válce se z něj stal profesionální voják. (Živá paměť)

Hedy (Hedwig) Fromings, roz. Hünigen, (1926), jejíž rodina pomáhala německým utečencům. Matka s dcerou uprchla do Anglie (1939-1945), kde Hedwiga navštěvovala českou školu. Otec byl celou válku v koncentračním táboře. Od roku 1949 žije v Anglii, kam se provdala. (Dölling)

Jiří Kosta, (1921), pochází z levicově zaměřené rodiny, původem židovské, kde se oba rodiče stýkali s německými intelektuály z kruhu německé emigrace. Za války otec v Anglii, ostatní členové prošli Terezínem a koncentračními tábory. Jiří Kosta po válce dokončil vysokou ekonomickou školu. Oba rodiče v 50. letech uvězněni, sám zařazen do výroby. Od 60. let 20. století ekonom a od roku 1968 v emigraci v Německu. (ÚSD)

Edith Kroupová, roz. Mayer, (1927), pochází z německo-židovské rodiny z Bíliny. Otec byl po roce 1939 z důvodu sňatku se židovkou a demokratickému přesvědčení označen za nespolehlivého. Edith Kroupovou vyloučili ze školy a byla nuceně nasazena v zemědělství. Roku 1944 poslali otce do pracovního tábora v Německu a v lednu 1945 matku do Terezína. Po válce se na rodinu nahlíželo jako na Němce. (Živá paměť)

Herbert Löwit, (1923), díky záchranné akci DSAP se rodina Löwitů dostala už roku 1938 do Anglie. Herbert nejprve studoval na střední škole, pracoval jako účetní, roku 1941 vstoupil do československé armády (Francie, Anglie). Po válce vystoupil z armády a stal se učitelem angličtiny, než se roku 1947 vrátil zpět do Anglie. (Dölling)

Viluš Prokš, (1924-1945), jedná se o rozhovor s bratrancem zemřelého Viluše Prokše. Obě rodiny bydlely v Kateřinkách (Opava). Viluše Prokše přihlásil jeho děda (poručík) k německé národnosti. Přinucen ke vstupu do armády, kde byl jako nespolehlivý pod dohledem krajanů. Zabit na jaře 1945 na východní frontě jako příslušník trestného oddílu. (ÚSD)

Charlotte Silany, roz. Löwit, (1914), pochází ze sociálně demokratické rodiny z Liberce (bratr Herbert Löwit). Před válkou byla členkou protifašistických kulturních sdružení (Kabaret 13). Roku 1938 odešla do Anglie, kde se provdala a už zůstala. (Dölling)

Walter Sitte, (1935), jejíž rodina bydlela v Hrádku nad Nisou. Za války byla rodina šikanována místním tajemníkem NSDAP. Otec odmítl vstoupit k jednotkám SS, načež byl odsouzen k nuceným pracím v Německu a povolán k wehrmachtu k trestným oddílům. Matka odmítla členství v nacionál. soc. svazu žen. (ÚSD)

Alexander Stefanescu, (1922), po otci rumunské národnosti, po matce německé, vyrůstal v Šumperku. Jako student německé techniky nucen ke vstupu do SS. V dubnu 1945 zatčen. Po válce žil v Praze. (Živá paměť)

Helma Studená, roz. Bartl, (1923), vyrůstala ve Vejpřtech v německé rodině. Otec byl obecním zastupitelem za DSAP a angažoval se v pomoci uprchlíkům z Německa. Jako dítě ji rodina poslala „na handl“ a rok studovala v Praze. Její otec byl v polovině září zavražděn na území říše, vězněn ve Flossenbürgu a Dachau, kde zemřel. Helma Studená ve Vejpřtech žije dodnes, celý život pracovala jako textilní dělnice. (Živá paměť)

Otto Wagner, (1920), rozhovor bude odevzdán v pol. Července, Schatz)

Ilse Wilmerdinger, (1922), Teplice (Wagnerová + video)

Olga Sippel, rozhovor bude odevzdán v pol. července (Schatz + video)

Katharina Grader, (1921), rozhovor bude odevzdán v pol. července (Schatz)

Ernst Raim - rozhovor bude odevzdán v pol. Července. (Schatz)

Otto Rubner - rozhovor bude odevzdán v pol. července (Schatz)

Marie Schwarzová-Šišková - Brno, rozhovor bude odevzdán v pol. července (MMUL)

ÜSD

VII. Příprava putovní výstavy

1) Zápis ze schůze představitelů NA a MMÚL k putovní výstavě uskutečněné dne 2.5.2007

- během května června nutné vyjasnit náplň výstavy, vydefinovat materiály apod.
- základ – malá informační výstava (bez informačních údajů)

OKRUHY:

- a) pojem (vývoj) antifašista a problematika německých antifašistů v českých zemích (zařazení do širšího kontextu)
 - b) pamětníci = hrdinové – jejich příběhy se budou prolínat celou výstavou
Ústí má: Neuschull, Pözl, p. Dědek
 - c) doprovodný, obrazový materiál. fotky, tiskoviny, osobní doklady
-pro účely výstavy půjde o kopie, na stálou expozici bude lze zapůjčit originály? nebo 1: 1 repro
 - d) Historie – témata:
 - určitě obecná pojednání o antifa před (1933 -38), za (39-45) , po válce (45-50)
 - antifa doma – rezistence, odboj, pronásledování v pohraničí
 - antifa exil – sudetoněmecký odboj, účast ve španělské občanské válce, účast v zahraničních armádách (cizí, ČSL)
 - doplnit obrazovým materiálem
 - tady se budou prolínat ty osobní příběhy
- **úkol:** zjistit v NA ČR možnost na instalaci výstavy v NA ČR
 - **úkol:** hledat: noviny – karikatury, titulní listy, osobní doklady, formuláře, prohlášení, vyhlášky, soupisy popravených, odsunutých apod.,

2) Zápis ze schůze představitelů NA a MMÚL k putovní výstavě uskutečněné dne 29.5.2007

Termín výstavy: leden až 15.2.2008 nebo až podzim (listopad)

Velikost: 50-70 metrů čtvr., cca 25 panelů

Náplň: panely

PC

možnost projektor a plátno (na promítání filmu – kontaktuje E. Filipová nebo obrazové prezentace)

CD přehrávače a sluchátka (s ukázkami výpovědí nebo jiným zvukovým materiálem)

3 panely ve formě výlepových „válců“ – cíl: dokreslení atmosféry doby (plakáty, vyhlášky, agitky apod.)

využít doprovodný/dobový materiál pro školní projekt – např. volební kandidátky (dá se využít i na doprovodný program), příběhy kromě na panel umístit také ve formě např. trhacího bloku, aby si to mohli odnést

Výstava: 3 období (antifa před, za a po válce): obecná pojednání s doprovodnou dokumentací

Úkoly MMÚL: vytvořit tematickou osnovu a prokomunikovat do 1.6.

-panely-počet:

5 před válkou

5-6 válka

5-6 po válce

5 příběhy

1-3 antifa (termín)

1 loga

1 úvod (o projektu)

→ 23-27 panelů (včetně jazykových mutací dle smlouvy na projekt – překlady má zajištěno Ústí)(k překladům poznámka – uvádět i německé názvy měst)

Úkoly NA ČR: pošle směsici xerokopií obrazových materiálů, které teď má do Ústí během týden 4.-8.6.2006 na prohlédnutí a první výběr(možno řešit schůzkou v Praze v NA)

Tematický soupis:

- zajištěn výzkum v SOkA - Morava, SV a Z Čechy, Ústí pokryje SZ Čechy (Klímová, Brudzynska-Němec)
- hledat vhodné plakáty, vyhlášky apod. – možnost udělat reprodukce 1:1

→ registry – popisy, výtahy z fondů (hledat ve fondech obecních úřadů, MNV, vzpomínky, pozůstalosti apod. k období po válce, ale také před a za války – už méně podrobně, jen pro účely výstavy) – k tomu bude informativní schůzka s Prahou a Brnem

Různé:

- možnost kontaktovat Jihočeskou univerzitu – soustavně se zabývají tématem Češi, Němci a Židé v regionu -kontaktovat dr. Petráše a dr. Jílka
- Olomouc – jednáno o pamětnickém materiálu pořízeném v 60. letech – pí. Nosková vyřizuje, možnost zakoupení ze strany Muzea v Ústí
- Ústí (p.Houfek) má na CD dokumentaci k materiálu z tohoto období z ústeckého archivu
- co s 80 přihlášenými pamětníky na ÚSD – možná by bylo dobré projít a něco vytěžit

VIII. Zápisy z pracovních schůzek

1) Zápis z pracovní schůzky badatelů a spolupracovníků projektu *Dokumentace osudů aktivních odpůrců...* ze dne 8.2.2007 (badatelská fáze projektu)

Návrh prací v roce 2007

J. Kocian v úvodu shrnul Situační zprávu za rok 2006, poděkoval přítomným spolupracovníkům z USD, Národního archivu a MMULza připravené podklady a seznámil přítomné s aktuálním vyjádřením Dozorčí komise ohledně zprávy za rok 2006 a výhledu na rok 2007 (dopis p. Bašty). Také informoval o činnosti USD na projektu za uplynulý měsíc leden 2007. V souladu s návrhem prací pro rok 2007, který byl předložen k projednání Dozorčí komisi, rekapituloval výhled na nadcházející rok.

Plán archivních výjezdů do domácích a zahraničních archivů

Kolegové z Národního archivu, J. Pažout a Z. Kokošková, uskuteční v průběhu roku 2007 výjezdy do zahraničních archivů (Berlín, Mnichov). Informovali ostatní badatele o možnosti využití ubytování v objektech spravovaných MZV. Cesty po archivech v ČR budou moci realizovat díky vrácení finančního přebytku z minulého roku.

M. Šimůnek provedl rekapitulaci archivů, které by bylo nutné v průběhu roku navštívit.

Výstupy badatelské fáze projektu

O přípravě **překladového sborníku** hovořil S. Kokoška. V současné době je vybrán editor a do konce roku proběhne editorská práce a předtisková příprava publikace. Závěr sborníku obstará studie F. Rasky.

Na internetových stránkách **www.zapomenutihrdinove.cz** bude zřízena sekce pro zveřejňování odborných studií a článků pracovníků projektu i externistů.

P. Bednařík a J. Gebhart vznesli dotaz ohledně vyhledávání účastníků antifašistického odboje židovského původu, které nedokáže plně vyřešit ani vznikající databáze. Výstupem jejich badatelské činnosti budou články na internetových stránkách.

Na konferenci konané v Horské synagoze v Hartmanicích poreferuje o tématu projektu Z. Maršálek.

J. Kocian nadnesl otázku bádání v Rakousku a nabídl možnost zapojit do projektu N. Perziho.

V závěru roku 2007 se bude konat seminář k zahraničním cestám.

V. Houfek informoval kolegy o školním projektu a o prezentaci připravené pro Česká centra, která se bude konat v průběhu celého roku 2007 na několika místech (Drážďany, Berlín...).

Tištěnými výstupy za rok 2007 budou publikace vzniklé v MMUL: sborník ke konferenci a brožura školního projektu.

Ostatní

S. Kokoška vznesl návrh na doplnění technického vybavení svého pracoviště o opravu počítače a nového monitoru. Také navrhl zapojit do projektu Davida Hubeného prostřednictvím DPP (únor – prosinec 2007) na zhotovování skenů a rešerší v rozsahu cca 10 hodin měsíčně.

Z. Maršálek poprosil o oficiální navázání spolupráce s Vojenským ústředním archivem.

B. Čermáková seznámila přítomné s novými internetovými stránkami (interními stránkami projektu) www.antifa.usd.cas.cz.

Zpracovala: Barbora Čermáková, 9.2.07

2) Zápis z pracovní schůzky badatelů a spolupracovníků projektu *Dokumentace osudů aktivních odpůrců...* ze dne 2.5.2007 (badatelská fáze projektu)

Rekapitulace činnosti za období od března do května 2007

J. Kocian rekapituloval dění v projektu od března 2007 do dne konání schůzky. Do začátku května 2007 reagovalo na výzvu účasti v projektu celkem 80 účastníků. Navázání spolupráce s p. Pustejovským – znovu bude kontaktovat Ackermann Gemeinde. J. Kocian zdůraznil význam interních stránek pro vnitřní komunikaci uvnitř projektu.

Národní archiv

Databáze:

Z. Kokošková sdělila, že k danému období shromáždil Národní archiv cca 20.000 jmen v databázi. Pracovníci NA zpracovávají také 15 medailonů aktivních antifašistů k vydání a popularizačním přístupem pojatou edici dokumentů.

Putovní výstava:

Dle sdělení Z. Kokoškové připravuje NA společně s MMUL koncepci výstavy (schůzka výhradně k přípravě výstavy se bude konat 29.5.) Výstava bude mít 4 okruhy, z nichž první se bude věnovat tématu obecně (vysvětlení pojmu antifašista, prezentaci dokumentů atd.), zbylé tři budou prezentovat osobní příběhy lidí.

Harmonogram putovní výstavy se odvíjí od termínu prezentace v prostorách NA na Chodově (říjen 2007). Následovat budou Drážďany, Mnichov, Berlín.

Archivní výzkum:

J. Pažout, D. Kovařík a V. Březina informovali o výzkumu v archivech v ČR. Vycházejí z fondů bývalých ONV v daných regionech:

J. Pažout – Karlovy Vary a Tachov, Cheb a SV Čechy

D. Kovařík – JČ a JM archivy (archiv v Českém Krumlově obsahuje informace o katolických farářích a jejich účasti v odboji)

V. Březina – Šumperk, Olomouc

Připomínka p. Noskové: upozorňuje na nutnost propojení archivního bádání a databáze.

Připomínka p. Wagnerové: navrhuje nezačleňovat do databáze rozhovory, ale pouze odkazy, kde se rozhovor nachází.

Badatelé

P. Raška se věnuje tématu činnosti Němců ve Velké Británii a W. Jaksche.

P. Bednařík předestřel možnost studia exilových soc. demokratických periodik z let 1945-47 v zahraničí. Plánovanou cestu do Švédska navrhuje posunout na první pololetí 2008.

Připomínka D. Olšákové: ve Švédsku lze udělat rozhovor také s O. Seidlem.

Archivní výzkum v zahraničí:

Z. Kokošková připomněla výzkum v Rakousku, který přichází v úvahu v roce 2008. Také nadnesla otázku archivního výzkumu v Rusku. V tomto ohledu podpořil i T. Pštross.

P. Bednařík v souvislosti s plánovanou cestou do Bratislavy navrhl také prostudovat archivy na Slovensku.

„Oral history“

O výročním zasedání Seliger Gemeinde ve dnech 30.3.-1.4. informovala p. Wagnerová. Zasedání se kromě ní účastnil také G. Schatz, spolupracovník Oral history projektu.

P. Wagnerová a J. Kocian navrhli při významných příležitostech pozvat do Prahy zástupce Seliger Gemeinde. P. Wagnerová upozorňuje na nutnost vhodně vyjádřit narátorům poděkování.

Prezentace

O konferenci v Hartmanicích z 25. a 26. 4. referovali Z. Maršálek, D. Olšáková, Gebhart, Bednařík.

D. Olšáková informovala o předávání cen soutěže EUSTORY na téma *My a oni. Česko-německé stýkání a potýkání ve dvacátém století*, plánovaném na 10.5. v Ústí nad Labem. Připomněla konání přednášek 12. a 19.5. na Pedagogické fakultě UK v Praze pod názvem *Zapomenutí hrdinové: Sudetští antifašisté 1933-1948*. Na druhé pololetí se plánují akce na FF UK (přednášky), autorská čtení (Česká centra) a filmový kurz (NFA).

3) Zápis z pracovní schůzky zástupců řešitele projektu a zástupců DK s filmovými tvůrci k projektu *Dokumentace osudů aktivních odpůrců...* 25.6.2007

Přítomni:

Za ÚSD: Jiří Kocian, Oldřich Tůma, Barbora Čermáková, David Weber, Doubravka Olšáková

Za MZV ČR: Tomáš Pštross, Jiří Beránek

Za Studio Pět: Daniel Rexa

Za projekt *Dům se zelenou střechou*: Blanka Závitkovská, Aleš Langr

J. Kocian pronesl úvodní slovo, představil přítomné zástupce filmových projektů. S představiteli DK dohodl způsob prezentace.

Krise:

Před vlastní prezentací filmových projektů T. Pštross nabídl ke shlédnutí film *Krise* (R: Alexander Hackenschmied, Herbert Kline, Hanuš Burger) a navrhl jeho možné zapojení do prezentačních programů v rámci projektu *Dokumentace osudů aktivních odpůrců...*

Dům se zelenou střechou:

B. Závitkovská ve stručnosti představila projekt, jehož je autorkou a režisérkou, a uvedla krátkou ukázkou (10 min).

A. Langer ji doplnil ohledně finančního zajištění projektu. Uvedl, že v případě možné podpory by navrhl možnost proplacení až po realizaci.

Studio Pět:

D. Rexa krátce hovořil o referencích ke Studiu Pět a o výstavě „O těch, kteří řekli ne“ (2002). K současnému zájmu o téma uvedl jako příklad natáčení s pamětníky, které Studio Pět realizovalo roku 2005 na shromáždění Seliger Gemeinde. Následovalo promítání dokumentu k uvedené výstavě z roku 2002.

Dotazy k tvůrcům:

D. Olšáková vznesla dotaz ohledně postoupení autorských práv a možnost promítání hotových dokumentů v rámci putovní výstavy, stálé expozice či doprovodných akcí.

B. Závitkovská a D. Rexa odpověděli, že nejsou proti převedení autorských práv.

Dr. Pšross vyjádřil obavy ohledně možné duplicity mezi projektem Studia Pět a filmových dokumentem vznikajícím pod vedením T. Petráně.

Rozhodnutí:

Zástupci z USD a z DK se shodli v následujících bodech:

1. Studio Pět bude vyzváno, aby doplnilo informaci k projektu (podrobnější scénář, konkrétní jména pamětníků a historiků, kteří mají být zapojeni do filmového dokumentu) a zároveň se vyjádřili k možnosti najít spolufinancování i z jiných zdrojů.
2. Na základě finanční rozvahy na druhé pololetí 2007 se USD rozhodne, jakou část prostředků je schopno poukázat na filmové projekty.
3. Do 15.7.2007 dostanou žadatelé (B. Závitkovská a Studio Pět) odpověď o rozhodnutí USD.

Praha, 25. června 2007

Zapsala : Barbora Čermáková

IX. Konference v Hartmanicích

Ve dnech 25.–26. dubna 2007 proběhla v Hartmanicích u Sušice vědecká konference *Identita versus integrita: Spolužití Čechů, Němců a Židů (nejen) v oblasti Šumavy a Českého lesa v 19. a 20. století*. Konference se konala v rámci řešení grantového programu Interreg: Historický výzkum spolužití Čechů, Němců a Židů v oblasti Šumavy a Českého Lesa v 19. a 20. století; pořádalo ji občanské sdružení Památník Hartmanice, pod záštitou Masarykova ústavu – Archivu Akademie věd ČR a za spolupráce Euroregio Bayerischer Wald-Bohmerwald, při příležitosti ročního výročí otevření Památníku Hartmanice, rekonstruované místní židovské synagogy.

Jednotlivé příspěvky s tématem česko-židovsko-německého soužití přednesli řečníci všech generací z různých vědeckých a muzejních institucí i občanských sdružení (Sociologický ústav AV ČR, Etnologický ústav AV ČR, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Masarykova univerzita v Brně, Vysoká škola ekonomická v Praze, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Západočeská univerzita v Plzni, Univerzita v Hradci Králové, Univerzita v Pasově, Severočeské muzeum v Liberci, Národní zemědělské muzeum, Národní park Šumava, Antikomplex, Českokrumlovský rozvojový fond a další). U řečnického pultu se vystřídalo také několik pamětníků, mezi nimi např. literární historička a profesorka univerzity v Buffalu Vilma Iggersová. Konferenci navštívili a krátce zde pohovořili také zástupci Plzeňského kraje, Evropské unie a ministryně vlády ČR Džamila. Stehlíková.

Konference se pro její tématický obsah zúčastnilo také několik pracovníků, podílejících se na projektu *Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu*. Za ÚSD AV ČR přednesli své příspěvky Petr Bednařík, Zdenko Maršálek a David Kovařík, který také přednesl příspěvek Adriana von Arburg, jenž se nemohl zúčastnit osobně. K projektu „Antify“ se tématicky vázaly příspěvky Davida Kovaříka (Němečtí antifašisté v českých zemích po roce 1945, s přihlédnutím k šumavskému regionu) a Zdenko Maršálka (Víra, národnost, státní příslušnost –

Problém vznikající databáze příslušníků čs. zahraničních jednotek za 2. sv. války), kde byl projekt blíže představen.

Podrobněji k programu konference viz www.hartmanice.cz.

Zpracoval: Zdenko Maršálek, David Kovařík

Ů S D

X. Přednášky pro učitele *Zapomenutí hrdinové: sudetští antifašisté 1933-1948* pořádané ve spolupráci PedF UK a ÚSD AV ČR, v.v.i.

1) Text pozvánky a seznam přednášejících

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky, v.v.i.,

si Vás dovoluují pozvat na

přednáškový cyklus pro učitele dějepisu na základních a středních školách

***„Zapomenutí hrdinové: sudetští antifašisté
(1933-1948)“***

Rozsah: 11 přednášek

Doba konání: 12.5. a 19.5.2007, 9-15h

Místo konání: PedF UK, M.D.Rettigové 4, Praha 1

Cílem dvoudenního kursu je seznámit učitele ZŠ a SŠ s novými interpretacemi a novými přístupy k problematice sudetoněmecké otázky v českých dějinách, především však s osudy německých antifašistů působících na území dnešní ČR ve 30.-40.letech 20.století. Jednotlivé přednášky jsou zaměřeny tématicky a dotýkají se jak politických dějin daného období, tak např. i problematiky českého politického myšlení ve vztahu k německé menšině v meziválečném i poválečném období. Zvláštní pozornost je v rámci cyklu věnována odboji za 2.světové války a poválečnému odsunu československých státních příslušníků německé národnosti. Zájemci o tento kurz budou seznámeni i s poválečnými osudy účastníků „antifa transportů“ a to především díky probíhajícímu výzkumu „oral history“, jež si klade za cíl mapovat osudy těchto bývalých československých občanů.

Na přednáškovém cyklu spolupracují jak renomovaní historikové z Čech, tak i renomovaní historici z Německa, kteří se daným tématem dlouhodobě zabývají. Kurz probíhá v češtině. Účastníkům kurzu bude hrazena polovina cestovních nákladů a dále jim budou poskytnuty i publikace k danému tématu.

V případě Vašeho zájmu získáte další informace na e-mailu olsakova@usd.cas.cz nebo na telefonu 257 531 122.

Přednášející a názvy přednášek:

12.5.2007

1. Doc. Alena Míšková – *Češi a Němci v Československu ve 30.-40.letech 20.století*
2. Mgr. David Kovařík – *Němečtí antifašisté v Československu 1933-1947*
3. Mgr. Zdenko Maršálek – *Občané německé národnosti v československých vojenských jednotkách za 2.světové války*
4. Mgr. Václav Houfek – *Sudetoněmečtí antifašisté na Ústecku*
5. Mgr. Vladimír Březina – *Němečtí antifašisté na severní Moravě*
6. PhDr. Petr Bednařík, Ph.D. – *Židé v Československu v letech 1945-1948*

19.5.2007

7. Mgr. Tomáš Hermann – *Emanuel Rádl a čeští Němci v Československu*
8. PhDr. Jaroslav Šebek, PhD. – *Mezi křížem a národem. Politické prostředí sudetoněmeckého katolicismu v meziválečném Československu*
9. PhDr. Thomas Oellermann – *Německá tělovýchovná hnutí, fašismus a antifašismus - Turnverband, ATUS a ti další*
10. PhDr. Volker Zimmermann, PhD. – *Resistence a odboj v sudetské župě*
11. PhDr. Andreas Wiedemann, PhD. – *Etnické, ekonomické, sociální a kulturní změny v českém pohraničí po druhé světové válce*

Přednáškový cyklus se uskutečňuje v rámci projektu *Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu*, který vychází z nařízení vlády č. 1081 z 24.8.2005.

ÚSD

2) Ukázka diplomu

ÚSTAV PRO SOUDOBÉ DĚJINY
AV ČR, v.v.i.

vydávají ve spolupráci s Katedrou dějin a didaktiky dějepisu PedF UK,
Muzeem města Ústí nad Labem a Národním archivem

OSVĚDČENÍ

p.

o absolvování přednáškového cyklu

Zapomenutí hrdinové: sudetští antifašisté (1933-1948)

pořádaném v rámci projektu vycházejícího z nařízení vlády České republiky č. 1081 z 24.8.2005

PhDr. Oldřich Tůma
(ředitel ÚSD AV ČR, v.v.i.)

Prof. PhDr. Kateřina Charvátová, CSc.
(vedoucí katedry dějin a didaktiky dějepisu PedF UK)

XI. Příklad zpracování dokumentace ONV Karlovy Vary

Okresní národní výbor Karlovy Vary

inv. č. 2 – 7, knihy 2 - 7

Zápisy ze schůzí Okresní správní komise v Karlových Varech, Okresního národního výboru v Karlových Varech a jeho pléna obsahující seznamy osob, jimž byla přidělena či odebrána antifašistická legitimace nebo zamítnuta žádost o její udělení, 1946 – 1948

inv. č. 313, kart. 164

Udělování a odnímání antifašistických legitimací, dotazníky pro žadatele o antifašistickou legitimaci s příloženými životopisy, dobrozdániami a fotografiemi a šetření žádostí, seznamy německých antifašistů v různých lokalitách karlovarského okresu, soubor stažených antifašistických legitimací s přípisy o důvodu jejich stažení a s životopisy, stížnosti Svazu osvobozených politických vězňů v Karlových Varech na vydávání neúměrného množství antifašistických legitimací aj., 1945 – 1947

inv. č. 313, kart. 164

Žádosti o vystavení antifašistických legitimací a jejich šetření, stížnosti proti odebrání antifašistických legitimací, povolení k dobrovolnému vystěhování do Německa německým antifašistům a jejich rodinám, seznam německých antifašistů v obci Všeborovice aj., 1945 - 1946

inv. č. 318, kart. 167

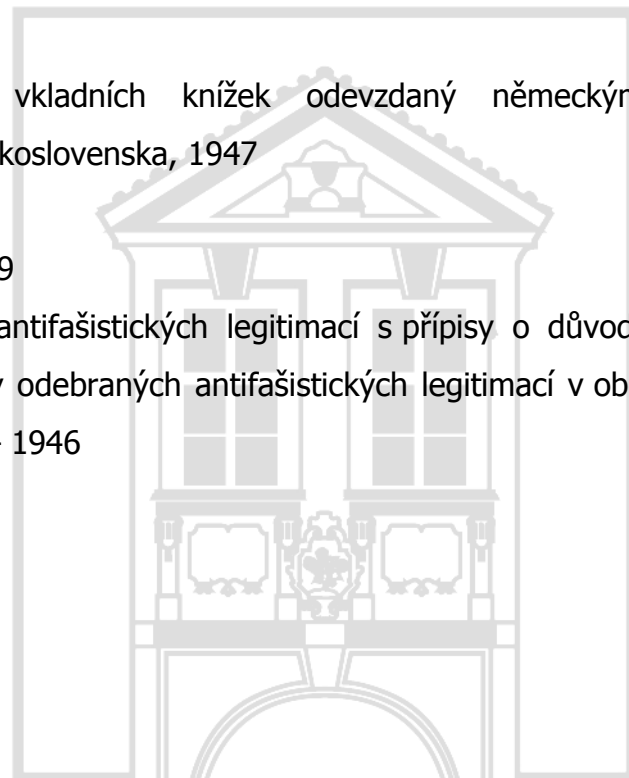
Záznamy o udělení či neudělení antifašistických legitimací obsahující zdůvodnění rozhodnutí, seznamy odebraných antifašistických legitimací podle jednotlivých obcí karlovarského kraje, seznamy majitelů antifašistických legitimací předložených k přezkoumání karlovarské antifašistické komisi, šetření stížnosti Svazu osvobozených politických vězňů v Karlových Varech na vydávání neúměrného množství antifašistických legitimací, 1945 – 1948.

Směrnice Ministerstva vnitra upravující zacházení s německými antifašisty, mj. oběžník okresním národním výborům, okresním správním komisím, národním výborům statutárních měst a ředitelstvím a úřadům národní bezpečnosti v zemi České a Moravskoslezské o hromadném vystěhování německých antifašistů do amerického okupačního pásma v Německu z 30. 4. 1946 se seznamy zmocněnců německých antifašistů pro akci hromadného vystěhování bývalých německých sociálních demokratů a komunistů, 1946.

Seznam majitelů vkladních knížek odevzdaný německými antifašisty před vystěhováním z Československa, 1947

inv. č. 320, kart. 169

Soubor stažených antifašistických legitimací s přípisí o důvodu jejich stažení a s životopisy, seznamy odebraných antifašistických legitimací v obcích Doubí, Dalovice, Děpoltovice, 1945 – 1946

Ú S D